

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik: hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. augusztus 18

Csütörtök

XXIII évfolyam. 66 szám

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes száma ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájaiba küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítisorért, vagy annak helyéért 10 fillér
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyilttér díja előre fizetendő.

Külpolitikai kérdések.

Bizony künn viczorítja a farkas a fogait: a külpolitikai kérdésekből kiugorva a békés fejlődésre annyira rászorult közép-európai nemzetek felé.

Még minálunk is beállott a békés korszak pihenő ideje.

A költségvetés tárgyalásánál az új miniszterek részéről elhangzott programbeszéd sok gyakorlati és érdekes részletet tartalmaztak, messzemenő reményeket azonban nem keltettek. A mi nem is csoda, mert az ország pénzügyi helyzete nagyfokú önmérsékletet parancsol a miniszterekre tárcájuk körébe tartozó reformok és beruházások tekintetében s ennek a tudata ólomsúlylyal nehezedik a kormányra, mely tartózkodik a kecsgető ígéretektől s inkább türelmet és mérsékletet ajánl a képviselőeknek.

Kimerültség volt utóbbi időben parlamenti életünk főjellemvonása s nagyobb élénkség csak őszre várható, a mikor a függőben levő nagyjelentőségű kérdések döntésre kerülnek. Erre az évre most már kijutottunk a szörnyen unalmas költségvetési tárgyalásokból, mert a jövő év első felére előreláthatólag indemnitást fog kérni a kormány.

A közérdeklődés egyelőre, míg majd az őszi ismét saját belügyeink körül indulnak meg a nagy parlamenti harcok, inkább a külpolitika kérdései felé fordul. Itt van a kelet-ázsiai háború, itt az orosz hajóelkobzásokkal kapcsolatos kérdések, végül az orosz belálapotok válságos voltát eláruló merényletek, tehát mind a három irányban Oroszország van napirenden.

A haretéren minden azt látszik mutatni, hogy az oroszok dolga válságosra fordult.

Míg a távol Keleten ily irányban fejlődnek az események, az alatt Nyugaton is közel járt hozzá Oroszország is, hogy összeütközésbe jöjjön a semleges hatalmak egynémelyikével, különösen Angliával. A „Malakka” hajó elkobzása miatt keletkezett izgalom némileg elcsillapodott már, de az angol közvélemény felháborodása újabb tápot nyert az ismétlődő hajóvizsgálások, különösen a „Knight Commander” nevű angol kereskedelmi hajónak elsüllyesztése által. E kérdésekkel szemben szembeötlő ellentétet tapasztalunk egyfelől az angol kormány, másfelől az angol sajtó és közvélemény magatartása között. A kormány igyekezete oda irányul, hogy a fölmerült esetek komoly összeütközéssé ne mérgesedjenek. Az angol kormány ed-

digi politikája az volt, hogy a nagy ázsiai érdekellentéteket Oroszországgal lehetőleg békés uton kell kiegyenlíteni. Edvárd király ennek a politikának leghatározottabb barátja s ezért ő és kormánya nem akarja magát az utóbbi kellemetlen esetek által sem a politikai irányból kizavartatni. Mind e mellett az orosz önkéntes hajóhad jellege tekintetében tárgyalások folynak az orosz kormánnyal. Tehát Anglia sokat tűr, békét akar, de nem tűr el mindent.

A legtekintélyesebb angol lapok, még a konzervatívok is, nagy mértékben elégedetlenek a kormány magatartásával s bátrabb és erélyesebb föllépést sürgetnek, a minek azonban az irányadó körök ellene szegülnek. Ugy látszik, hogy a békés irány fog felülkerekedni Angliában s magától érthetőleg még inkább a szárazföldi nemzetek közvéleményében.

Vajha minálunk is állandósulna benn is! Akkor a külső farkastól nem tartanánk.

Közügyek Háromszék vármegyében.

— Csánki Gyula kir. tanfelügyelő jelentése a közigazgatási bizottsághoz. —

Julius hó folyamán hivatalomba érkezett s külön szám alatt iktatóra vétetett 381 ügydarab, mely számmal hivatali iktatókönyvem július havi utolsó száma 2998-ra emelkedett.

Ez a 381 ügydarab az e hó folyamán postára adott 644 kiadványban, a múlt hóról elintézetlenül ájtott 26 ügydarabbal együtt jobbra mind el is intéztetett, úgy, hogy augusztus hóra csupán 31 ügydarab jött át elintézetlenül.

Mint a közg. bizottság közoktatásügyi előadója július hó folyamán 160 ügydarabot kaptam, előadói javaslattal leendő ellátás végett, a mai napig pedig az összesen 2486 bizottsági ügydarabból 1264 ügydarab lett rézre kiosztva, melyek részint ülésen kívül, részint a mai ülésre hozva, pár ügydarab kivételével mind el is intéztettek.

A közg. bizottsági ügydarabokban főként iskolai, óvodai és nyári menedékházi költségvetések és számadási, nyári menedékházvezetőnk alkalmazási, községi iskolai alapvető, községi falkolai létesítési- és rendezési-, gazdasági ism. iskola szervezési-, iskolaépület helyreállítási ügyek tárgyaltak e hónapban is; hivatalom közigazgatási munkásságának pedig a bizottsági ügydarabok ellátásán és a közg. bizottság évközi jelentése előadói ügykörömet illető részének összeállításán kívül a nyári menedékházak zavartalan működésének biztosítása, az óvodák kimutatásának összeállítása és felterjesztése, az óvodák felszerelési szükségleteinek a hiányok pótlása végett történt megállapítása; az államsegélyekről szóló második félévi nyugták láttatása, a gazd. tanfolyamra felvett tanítók értesítése, a jövő iskolai évre szóló órarendek, tananyagbeosztások és tankönyvjegyzékek folytatódó átvizsgálása és megerősítése; az év második negyedében történt tanító-változásokról szóló kimutatás összeállítása és felterjesztése; a múlt iskolai évben pol-

gári iskoláinknál tartott magánvizsgikon vizsgára állottak anyakönyvi másolatainak felküldése; a bérhelyiségekben levő áll. iskolák lejárt bérszerződéseinek megújítása, az igazgatók évvégi jelentéseinek beküldése és a tanítónőképző-intézet igazgatótanácsa által a jövő iskolai évre vonatkozó növendék-felvétel és segélyezés tárgyában összeállított javaslat felterjesztése voltak általánosabb jelentőségű és fontosságú tárgyai.

Az évközi jelentésnek előadói ügykörömet érintő részében ismételtén kérte a bizottság a segéd-tanfolyagelölő állás szervezését; a tanítói nyugdíjtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás II. szakasz 4 pontjának hatályon kívül helyezését; a nyugdíjtörvény küszöbön álló revíziójával kapcsolatban a férjhezmenő tanítónők hivatalból való végellátásban részesítését; a tanítónői pályára ösztönzéssel szemben a felvehetőnek bizonyos megszorító feltételekhez (kitűnő előkészítettség) kötését; az 5%-os iskolai adónak az adóhivatalok által kezelését; az áll. tanítók fizetésének az adóhivatalok által való szétküldését; a tanítók terménybeli illetményeinek felhajtása körül fennforgó bajok megszüntetését; az állami iskolákkal egy közsgben fennálló és törvényes követelményeknek meg nem felelő más jellegű iskolák beszüntetését; a községi iskolák megfelelő elhelyezésének biztosítása céljából egy községi iskolaépítési kölcsönáll. p. létesítését; — Magyarborda területén állami iskolák létesítését; az állami iskolák mellé állami óvodák létesítését stb.

A gazd. sági tanfolyamok közül az algyógyi tanfolyamra vármegyénkből 6 tanító vétetett fel, illetve hivatott be, u. m. Vitályos Gábor oltszemi. Scheidl Gyula soósmezői, Inoze Viktor szárazajtai, Szabó Mihály gelenezei, Györbiri Ignác kézdizsent-léleki és Kovács Áron uzoni tanítók.

A tanítónőképző intézetbe leendő felvételre a IV. évfolyamra 49, a III. évfolyamra 46, a II. évfolyamra 45 és az I. évfolyamra 33 növendék hozatott javaslatba az igazgató-tanács által és pedig 89 bennlakó, 84 pedig bejáró gyanánt.

Iskoláink július havi állapotáról nem lehet beszélni, mint egy azok általában zárva vannak s tantermeikben több helyen a nyári gyermekmenedékházak üttették fel a tenyát. A kézdizsárhelyi áll. el. iskola termeiben pedig a tavaly megkezdett Slőjd tanfolyam folytatja ismét működését, Guttenberg Pálnak, a kézi munkára nevelő orsz. egyesület igazgatójának vezetése alatt.

Tényleg működésben lévő nyári gyermekmenedékházaink vannak: Albis, Árapatak, Bikfalva, Bodola, Böln, Feldoboly, Geleneze, Hidvég, Hilib, Kézdizsentlélek, Kisborosnyó, Komolló, Középpajta, Köpecz, Lembény, Nagyajta, Nagyborosnyó, Nyén, Osdola, Papolez, Szárazajta, Szentkatolna, Torja, Uzon és Zabola községekben. Sajnos, hogy az óvodakötelezettség elvének érvényre nem emelése miatt egy ezeket, mint az állandó menedékházakat és az óvodákat is sok helyt csak gyéren látogatják a rájuk utalt növendékek.

Üresedésbe jött július hó folyamán a kovásznai áll. el. iskolánál Hock Jánosnak a hasznos-felsőbúti áll. iskolához lett áthelyeztetése folytán egy állomás, a mely azonban Kocsis István volt mezőlaborezi áll. tanító áthelyezése útján egyidejűleg be is töltetett. Magán uton nyert értesülésem szerint Péterffy Árpád megválasztása, illetve kinevezése útján betöltött a lembényi r. kath. kántortanítói állomás is. — Ellenben üresedésben vannak, illetőleg maig sincsenek betöltve a torjai községi tanítói állomások (3), a gyula-

falvi magániskolánál az első állomás és a gidófalvi áll. iskolánál az egyik állás.

A július hó folyamán vett miniszteri rendelet alapján tisztelettel jelentem, hogy az aldobolyi áll. iskolához szükséges melléképületek megépítésére 450 korona kiutaltatott; a kézdívásárhelyi polgári fiúiskola épület helyreállítására pedig 517 kor. 78 fillér engedélyeztetett.

Mint a hónap legnevezetesebb tanügytörténeti eseményét meg kell említenem azt is, hogy az oly régóta várt elemi iskola építési munkálatok itt Sepsiszentgyörgyön is megkezdettek és a bizottság rendelkezésének megfelelőleg munkába adtak a kovászna-vajrafalvi iskolaépületek is.

Július hó folyamán iskolalátogatást nem végeztem.

Trágárság.

Valami jóleső melegség árad be a szívbe olvasára annak az intézkedésnek, a mely Csarádvarmegye alispánjának írásztaláról utnak indult szerte megyéje járásaiba. Helyén kell lenni ama közigazgatás, tényező szívének, a ki hallja, hogy menyit csunya beszéd, káromkodás, illetlen durvaság jön ki az embereknek a száján s hallván azt a semmire se jó, inkább ártó beszédek, arra is gondol, hogy ez ellen tenni kell s nem riad vissza attól, hogy tegyen is.

A mi országunk különösen is termékeny föld a mosdatlan száju beszédre s hogy mennyire elharapódzott ez az egészen fölösleges szokás, azt egy kis sétából az utcákon eléggé megtudhatjuk. Kis helyen falu vagy vidéki városban épp úgy, mint a nagy városokban. Aztán nemcsak akaratlanul, maga magáról megfedkezve él az emberek igen nagy sokasága dühös kifakadásokkal, szemérmesítő szavakkal, hanem gyakran valóságos gyönyörűséggel és szándékos hangossággal, hogy hallja meg és piruljon bele egynemely gyanutlan járókelő asszonyteremtés. Persze arra sem néz egy-egy unatkozó köcsis vagy lebzsoló síheder az utcán, hogy egész csomó apró legényke, kisasszonyka is nyűzség körülötte, akinek a lelke korán megmérgeződik és durvul el idő előtt az istentelen beszédre.

Azzal is hányszor találkozunk, hogy egy-egy sikerült káromkodás arcperitő hatása miesoda megelégedett vigyorgást és röhejt csat ki szerzőjéből. Csarádvarmegye alispánja rendeletet bocsájtott ki ez ellen a rut szokás ellen. És ez van többek között ebben az írásban:

„Elvárom címed kötelességvégzésétől, hogy fel fogva e rendeletem kibocsátására indító erkölcsi motivumot, a maga részéről is iparkodni fog, hogy részint éberebben gyakorolt felügyelet és ellenőrzés révén, részint a nép erkölcsi életét irányítókat kellő felhasználásával lehetővé fogja tenni, hogy népünk szokásaiból a keresve trágár és illetlen beszédek fokozatosan

kiküszöböltesse. S noha a kihágási büntető törvénykönyv 51. §-ába ütköző kihágás elbírálása és megfenyítése nem is tartozik a közigazgatási bíróságok illetőségi körébe, mindazonáltal e §. rendelkezéseinek figyelembevételével (8 napig terjedhető elzáratás) címed módot köteles találni arra, hogy kihágási eseteknél pontos feljelentésével az arra illetékes bírói hatóság által az illetők a megérdemelt büntetésben részesedjenek.

Kötelességvé teszem címednek, hogy rendeletem széleskörű közhírre tételével a jövőben az ellenőrzést szigorubban és közvetetlenebbül gyakorolja különösen ott, hol a fiatalok zajosabb összejöveteleinél (kalákák, stb.) e kihágás elkövetése napirenden van.”

Egy csópp a tengerből az egész tenger megváltozásá indulhat ki...

TANÜGY.

Értesítés.

A kézdívásárhelyi m. kir. állami IV. osztályos polgári fiúiskolába a tanulók felvétele 1904. szept. 1., 2., 3. és 4-ik napjain d. e. 8–12 óráig az állami polg. isk. épületében tartatik meg.

Ezt megelőzőleg aug. 31-én a pótló-, javító- és felvételi vizsgálatok lesznek. Szeptember 5-én d. e. 9 órakor a tanév ünnepélyesen megnyitják.

Javító vizsgálatot oly tanulók tehetnek, a kik legfeljebb három tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot. A javító vizsgálatra való becsátásért aug. 15-ig kérelem adandó be az igazgatósághoz.

A javító vizsgálat díjmentes.

A polg. fiúiskola I-ső osztályába szabályszerűen csak oly tanuló vehető fel a) ki életének 9-ik évét betöltötte, b) ki az elemi iskola 4-ik osztályát sikerrel végezte s azt iskolai bizonyítvánnyal, vagy felvételi vizsgálaton igazolja. A kik az elemi népiskola V. és VI. osztályáról mutatnak fel bizonyítványt, felvételi vizsgálat alapján felvehetőek abba az osztályba, amelyre képességük és életkoruknál fogva alkalmasnak találhatók.

A II., III. és IV. osztályba a polgári iskolai osztályt végzett tanulókon kívül olyanok is felvétetnek, kik a gimnázium, vagy a reáliskolából a polgári iskolába átlépni és itt tanulmányaikat folytatni akarják, a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1889–6365. sz. a. kelt rendeletének szem előtt tartása mellett:

1. §. A középiskolából a polgári iskolába átlépő tanuló fel lehet, venni: a) elsőrendű bizonyítványa alapján; b) másodrendű bizonyítványa alapján ha az illető tanuló a gimnáziumban a latin nyelvből, reáliskolában francia nyelvből kapott elégtelen osztályzatot, de a többi tantárgyból legalább elégséges érdemjegye van. Amennyiben azonban a középisko-

lák és a polgári iskola tantervei között lényeges eltérések vannak, melyek az átlépés alkalmával figyelmen kívül nem hagyhatók; ennél fogva a középiskolából a polg. iskolába átlépő tanuló a polgári iskola megelőző osztályaiban előforduló azon tananyagból, melyet a középiskolában nem tanult és mely a polg. iskola későbbi osztályaiban nem fog pótolni, felvételi vizsgálatra kötelezendő. Ha a tanuló ezen felvételi vizsgálatnak azonnal való letételére nincsen elkészülve, akkor neki elkészülés céljából az évi osztályvizsgálat idejéig terjedő határidő engedélyezhető; osztályvizsgálatra azonban ily tanuló csak a felvételi vizsgálat előzetes sikeres letétele után becsátatható.

2. §. Oly tanuló, a ki a középiskolában az 1. §. b) pontjának említett tantárgyakat leszámítva, egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, szintén felvehető a polgári iskola megfelelő magasabb osztályába, ha az 1. §-ban említett tantárgyak különböztetből teendő vizsgálaton kívül azon tantárgyakból, melyekből elégtelen osztályzata van, a polg. iskolába a felvételt megelőzőleg sikeres felvételi vizsgálatot tesz.

Ezen esetben azonban a felvételi vizsgálatra becsátáshoz a kir. tanfelügyelőség engedélye szükséges. Ezen vizsgálat a polg. isk. szempontjából ejtendő meg, a középiskolában nyert elégtelen érdemjegyet javítását nem vonja maga után; miért is a középiskola bizonyítványaira nem a szokásos javító záradék, hanem hátulsó lapjára — az engedély, tantárgyak és felvételi vizsgálat eredményeirek idézésével — csak a felvételt záradék vezeténdő rá.

3. §. Oly tanuló, ki a középiskola megfelelő osztályát eredménytelenül ismételte s ennél fogva tanulmányait a középiskolában nem folytathatja, a polg. iskolában az ismételt osztálynak megfelelő, sőt amennyiben osztályzat tekintetében az 1. §. b) pontja vagy a 2. §. feltételeinek megfelel, a következő felsőbb osztályba is felvehető.

Tandij egész évre 8 K., beiratási és más díjak 2 K. 30 f.

A tandij fele és a beiratási díj a beiratkozás alkalmával, a másik fele februárban fizetendő.

Szegény és jó magaviseletű tanulók tandijmentességben vagy mérséklésben részesülnek, ha az előbbi osztályban a szépiást, éneket és a tornát leszámítva, egynél több elégségesük nincsen. A tandijmentességért a kir. tanfelügyelőséghez címzett kérelmet kell az igazgatósághoz benyújtani, melyhez az utolsó évi isk. bizonyítvány és szegénységi bizonyítvány mellékelendő.

Szegény és jó magaviseletű tanulók közül 28–30, ha addig a beadott államsegély iránti kérelem kedvező elintézését nyere, benlakásban részesül, az étkezésről azonban maguk gondoskodnak a szokásos fizetési rendszer által.

Azok a vidéki tanulók, a kik benlakást nem nyerhettek, azok az igazgató beleegyezésével és tudtával fogadhatnak lakást és étkezést.

TÁRGA.

A hosszú élet titka.

Egy hírneves öreg orvos, a ki a hosszú élet titkát tanulmányozta és tudja, hogy az emberi szervezetet mi erősíti meg, tapasztalatait és észleleteit egy orvosi szaklapban tette közzé. Csodálatos és minden körülmények közt figyelemre méltó, hogy az eszközök, a melyekkel hosszú életet lehet szerezni, oly egyszerűek, hogy minden ember követheti. Semmiféle komplikált eljárást nem tart szükségesnek és mégis az élet meghosszabbítását eredményezi vele mindenki, a ki követi. Az igaz és hasznos utmutatást, melylyel szolgál, apró pénzhez lehet hasonlítani, a melyre kevesebb gondot fordítanak, mert egyszerűségénél fogva kevésbé fénylenek.

— Meg kell ösmernedünk — ugymod — a szervezetet gyöngébb, vagy leggyöngébb részeivel és pedig idejekorán, hogy megerősíthessük azokat. Azért tanulja meg minden ember, hogy miképpen erősödik a szív?

— A szív és a véredények egészsége attól függ, hogy folyton működésben tartjuk a vérkeringésre szolgáló szerveket. Ez pedig egyszerű gyakorlat által érthető el. Ki hinné, hogy a mindennapi sétálásból

áll ez a gyakorlat. A szervezet alkotásától függ, hogy milyen hosszú tartamuk legyenek ezek a séták. Általában a séták tartama háromnegyed és három óra közt váltakozik. Öregebb emberek persze rövidebb ideig gyalogolhatnak. Rossz időjárás ne legyen ok arra, hogy a sétákat félbeszakítsák. A séta a légző szerveket is megerősíti. A cirkulációt egyenletes mozgásban tartja; a szénsavképződés és a vér oxidálása szabályos lesz. Azt is tanácsolja, hogy hetenkint egyszer egy négy-hat óra hosszúra tartó nagyobb utat tegyünk, ami az egész szervezet megerősítésével jár.

A jó levegő hasznáról igen sokat beszél. Nemesak az emésztő szerveknek, hanem az egész test organismusára is jótékonyan hat a falusi, vagy erdei levegő. A kedélyt vidámmá teszi; a meghűlés ellen a tüstet megvédi. Az ellentételt erős gyarapítása egyik legnagyobb titka a hosszú életnek. A szabadban való tartózkodás a gyöngébbeket is erősíti s ezt az eredményt akkor is elérhetjük, ha kicsikázunk a szabadban. Anyira meg ebben, hogy ajánlatosnak tart egy óvenkint négy hétig tartó turista utat is. Szellemi munkára is alkalmasabb a szervezet ilyen nagy utak után. Azt a megfigyelést tette, hogy erőteljes hegymászások után az őrülni kezdő haj és szakáll is visszanyeri eredeti színét. A szív működés erőteljesebb lesz, a tüdő kilégzési képessége pedig az életfunkciókat emeli.

Ételben-italban mérsékletre int. Aki azt hirdeti, hogy nagyon sok húst kell enni, oly tévtant hirdet, mint az, aki a vegetáriánus étkezési rendben keresi a hosszú élet titkát. A sok hús fölösleges. Sok sovány ember azt hiszi, sokat kell ennie, hogy kővér legyen. Ez tévedés. A hetvenesik életévén túl jelentkező súlygyarapodás nem is jó. Már a régiek ismételték azt a jó mondást: „Corpora sicca durant.” Az alkohol kérdésben nagyon engedékeny. Sok alkohol ártalmas. De délből este egy pohár jó bor, reggel egy kis pohár pálinka nagyon is hasznos. Az a feltevés, hogy öregnek hasznos a sok bor vagy pálinka, téves és veszedelem. Aki fiatal korban sok szeszes italt ivott, öregségben arra a tapasztalatra jut, hogy az ivást abba kell hagyni. Tea mérsékelt mennyiségben hasznos; a sok kávé meglasztja az emésztő szervek működését. Kakao, csokoládé a tápláló ételek közé tartozik. A mérsékelt dohányzást is egészségesnek mondja.

A szellemi munkát elengedhetetlen feltételnek mondja. Testi és szellemi munka hiánya az agyvelő korai szétbomlását okozhatja. Ez tapasztalható olyan embereknek, akik korán vonulnak nyugalomba. A tuftesített szellemi munkának is számtalan veszedelemi vannak.

Takarékosak legyünk az élvezetekben és örömeinkben. Arra persze ügyeljünk, hogy a kedély mindig friss és vidám maradjon. A gond és szomorúság

A városban a tanulókról szokásos fozetési rendszer szerint egy tanuló évi ellátása kenyéren és mosáson kívül nem kerül többé 100-120 koronánál.

A szegény tanulók az iskola segély könyvtárból használat végett ingyen tankönyvet kapnak.

Megkeresésekre az igazgató szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

Kézdivásárhely, 1904. aug. hó.

Baló László,

áll. polgári főisk. igazgató.

A marosvásárhelyi székely iparossegéd és tanonc munkakiállítás.

Az első székelyföldi iparossegéd- és tanonc munkakiállítása tárgyában már többször írtunk lapunkban. Most megyénk érdemes főispánjától is vettünk e tárgyban egy felhívást, melyet a következőkben közlünk.

„A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 2006/904. szám alatt az első székelyföldi iparossegéd- és tanonc munkakiállítás tárgyában hozzám ártírt, melyben értesít, hogy a kamara a kiállítást Maros-Vásárhelyt folyó évi október hó 23-tól 31-éig a marosvásárhelyi „Székelyföldi iparmúzeum” helyiségében rendezi.

Fontos érdek, hogy az első kezdeményezés úgy sikerüljön, hogy a kerületi kiállítások a Székelyföld többi központi városaiban is megismételtethessenek. Mert ezáltal a versenyzés ösztöne a jövő iparos nemzedéknél öbrentartatván, egyuttal alkalmat szolgáltat a kiállítások a székelyföldi iparosok időnkénti találkozásának, a mi végeredményében az ipari törekvések más irányú ágazataira is kihatással lenne.

Főlkérem, hogy fentieket bácses lapjában kelőleg ismertetni sziveskedjék.

Sepsiszentgyörgyön, 1904. augusztus hó 9-én.

Gróf Haller János,
főispán.

Ismételten a legmelegebben ajánljuk iparos polgártársaink figyelmébe a kiállítást, melynek részletes tervezetét lapunk 58. és 61. számaiban kaphatják meg az érdeklődők.

Szerk.

NAPI HIREK.

— **Királyunk születésnapja.** Augusztus 18-ika hosszú időt óta kimagasló ünnepnapja a magyar nemzetnek, lévén e napévfordulója I. Ferenc József Ő Felségének, a legalkotmányosabb magyar királynak, aki áldásos életének 75 ik évébe e napon lépik be. Kézdivásárhelyen e napot az idén is hagyományos kegyelettel és hazafias érzésekkel ülték meg, szerdán

roppant depressziót okoz, amely az egészségre károsan hat. De mulatozás, tulságos dorbéázolás még ártalmasabb, mint a gond és baj. Még a sok alvásnak is ellensége. Hatodfél és hét órai alvás teljesen elegendő a szervezet fölfrissítésére. Korai lefekvés és korai felkelés egyik titka a hosszú életnek.

A hosszú élet törvényeit végül ezekben foglalja össze:

A szervek erősítése.

Örkölt, vagy szerzett betegség felismarése.

Mérséklet evésben, ivásban és élvezetekben.

Tiszta levegő a házban és házon kívül.

Rendszeres testmozgás minden nap bármilyen időjárásban.

Korai felkelés, korai lefekvés. Alvás tartama: hatodfél-hét óra.

Naponkint fürdő, ledörzsölésekkel. A szervezet szerint hideg, vagy langyos ledörzsölés; esetleg mindkettő.

Rendszeres testi és szellemi munka.

A kedély nyugalma és vidámsága.

A szenvedélyek megfékezése.

Erős egyéniség, mely kényszeríti a szervezetet az egészséges életmódra. Kerülni kell a stimulanciákat és narkotikumokat.

Látható ebből, hogy a hosszú életnek sok törvénye van. De az is bizonyos, hogy minden ember követheti ezeket, akinek elég erős akarata van.

este a fűtér és főbb utcák fényesen kivoltak világítva s zenekarok járták be a várost s játsztak a főtéren is hazafias darabokat. Aug. 18 án d. e. 9 órakor a román kath. templomban „Tedeum”-mal összekötött ünnepélyos nagy mise, 10 órakor a ref. templomban ünnepi isteni tisztelet volt.

— **Személyi hír.** A Dr. Sinkovits Ottó és Molnár Emil között felmerült ügy a lovagiasság szabályai szerint elintéztetett.

— **Áthelyezés.** Az igazságügy miniszter Sólalvi Fülöp Ferenc sepsiszentgyörgyi kir. járásbírói telegkönyvvezetőt jelen minőségében áthelyezte a nezsideri kir. járásbíróshoz.

— **György Aladár,** kiváló író és tudós, az országos magyar királyi statisztikai hivatal beltagja, aki a népkönyvtárak felülvizsgálása tárgyában a napokban Kovászna, Papolez és Zágón községekben járt, f. hó 15-én és 16-án Kézdivásárhelyen időzött, ahol Nagy Károly árvaházi igazgató vendége volt.

— **A Stőjd-tanfolyam befejezése.** A Kézdivásárhelyen július 21-től aug. 12-ig az „Országos Kézimunkára-nevelő Egyesület” által a kormány segítésével rendezett tanfolyam f. hó 12-én ért véget. Előző nap a kereskedelmi miniszterium képviselőiben Tervey Imre miniszteri tanácsos meglátogatta a tanfolyamot, behatárolt megismerlélte a tanfolyam hallgatói tervszerű, csinos kézi munkáit, rajzaít, tunmenetét s így ő, mint megyénk érdemes kir. tanfelügyelője Csányi Gyula a legnagyobb elismeréssel adóztak egy a résztvevő 48 tanító, tanítónő, polgári iskolai s tanítóképző intézeti tanárnak, mint a tanfolyam fáradhatatlan igazgatója Guttenberg Pálnak és szakképzett, kitűnő tanár: Vásárhelyi Józsefnek, akik igazán páratlan ügyszerezéssel vezették a fáradságos tanfolyamot elejétől végig. A tanfolyam ünnepélyes bezárása aug. 12-én délelőtt történt meg. Guttenberg Pál igazgató szép beszédben összegezte a tanfolyamon elért sikert, méltatta a tanfolyam gyakorlati részének vezetője: Vásárhelyi József érdemeit, elismerését nyilvánította az összes résztvevőknek s felhívta, hogy legyenek mindannyian apostolai az ügynek, a magyar nép munkára nevelésének. A hallgatók nevében Fodor János gyergyószentmiklósi polg. isk. tan. mondott köszönetet Guttenberg igazgatónak, Vásárhelyi József szaktanárnak s Bíró Sándor kézdivásárhelyi polg. isk. tanárnak, ki a tanfolyam dologi és személyi ügyeinek intézésében méltó munkatársa volt a vezetőnek. Végül kiosztották a résztvevőknek a képesítő-bizonyítványokat s a vezetők lelkes éljenzésével véget ért a gyakorlati nevelésre kiváló fontossággal bíró tanfolyam.

— **Halálozás.** Résztvétellel közöljük az alábbi gyászjelentést: „Ifj. Dávid István és neje Cziffra Jozefa a magunk és gyermekeink, valamint rokonaink nevében fájdalommal telt szívvel tudatjuk, hogy a jó testvér, sógori és gyöngéd lelkű rokon: Özv. Jakab Lukácsné szül. Dávid Borbála életének 63-ik, özvegyiségének 15-ik évében, hosszas, de igazi jó keresztény türelemmel viselt szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 15-én este 8 órakor megszűnt élni. Hült teteme folyó hó 17-én d. u. 4 órakor fog a román kath. szertartás szerint a családi sirban örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó 19-én reggel 8 órakor fog az egkek Urának bemutatni. Nyugodjék békében, az örök világosság fényeskedjék neki! Kézdivásárhelyt, 1904. aug. 15.”

— **Mulatság a sétátéren.** A kézdivásárhelyi kis sétátér javára érdekes és kedves mulatság van készülében. A sétátér gondozását teljesítő bizottság rendezi és a rendezésben résztvesz társadalmunk minden jóra való osztályának lelkes ifjúsága, akik már napok óta fáradságos munkát végeznek a mulatság felállításán, a szereplők felkérésén, a mulatság iránti hangulat felkeltésén. A mulatság augusztus 28-án vasárnap d. u. 3 órakor lesz a sétátéren; védnökeül a rendezőségnek sikerült megnyerni eddig: Dobál Lajos, Fejér Antal, Dr. Herepey Iván, Jakab István, Ifj. Kupán József, Nagy I. László és Dr. Szentiványi Árpád urakat, kiknek személye elég garanciát képez a mulatság sikerére. Egyfelől a nemes célért, másfelől azért is, mert ez lesz a nyári idény legutolsó mulatsága, melegen ajánljuk a közönség szíves támogatásában.

— **A Gazdasági Egyesület köréből.** A mint értesülünk, a Dr. Sinkovits Ottó vezetése alatt álló „Kézdivásárhely és Vidéki Gazdasági Egyesület” 1904. évi szükségleteinek fedezésére 690 K. állam-

segélyt kapott; ez is újabb bizonyítékát képezi, hogy a földmívelésügyi kormány támogatni igyekszik minden olyan ügyet, mely kapcsolatban van a székely kérdés megoldásával. A Gazdasági Egyesület kérésére a gazdák között 1000 drb juh és 200 drb koca 30%-os kedvezményes áron fog kiosztatni összel. Nagy a valószínűség, hogy az 500 métermázsza buza engedélyezését beadott kérés is kedvező elintézésben részesül. Ezekből meggyőződhetik minden gazda, hogy a nevezett Gazdasági Egyesület oly éleak tevékenységet fejt ki, hogy érdemes a támogatásra. Tagja lehet minden tisztességes gazda, a ki ez iránti szándékát az Egyesület titkárnál (Zajzon Sándor polg. isk. tanár Kézdivásárhelyen) bejelenti. A tagság öt évre kötelező; évi tagsági díj 5 korona.

— **Fürdői csendélet Kovásznán.** A kovásznai sétátér környékén lakók a múlt héten több ízben igen kellemetlen éjjeli csendzavarásban részesültek — eddig ismeretlen egyének részéről. Napironden vannak itt ugyanis az ablak betérek, az ajtók megdörgetése, arcátlan kurjongatások, melyek éjjeli álmukból felriasztják a fürdőző közönséget. Legutóbb múlt pénteken éjjel 11 óra tájban 6 jól megtermett szálás legény bement egy zárt kerítéses udvarra, ott iszonyu rémes dörömböléssel követelték az ajtó kinyitását. A ház erőlyes uriaszonyának volt bátorsága az ajtót kihyítani, mire a jómadarak szemtelen káromkodások között ugrottak át a kerítésen, kilátásba helyezvén újabb látogatásukat. A fürdő érdekében, melyet a megtámadott fürdőzők másnap már elhagytak, felhívjuk az ottani előljáróság figyelmét ezen s hasonló esetekre, melyek szigorú megtorlást érdemelnek.

— **Tanulók estélye.** A Kézdivásárhelyen szűnőidőző tanuló ifjúság estélye mult szombatn tartott meg elég sikerrel, mely azonban bizonyára nagyobb lett volna, ha a programmszerű műsor el nem maradt volna. A négyeseket 40—44 pár járta. A rendezést a legteljesebb elismerés illeti az ifjúságot, élén a tevékeny gavallér Elekes Jenő műegyetemi hallgatóval. A tiszta jövedelem körülbelül 100 koronára tehető.

— **Tűz.** Kézdivásárhelyen hétfőn, Nagyboldogasszony ünnepén, délután 2 óra tájban a határon tűzvész volt. Nagy János turógyáros, a nagy vallásos ünnepet nem respektálva, saját cséplőgéppével csépettette gabonáját, mely egy kibullott szikrából tüzet fogott s perc alatt az összes ott levő gabona és árpakészlet s szalmakazal lángokban állott s porig leégett.

— **Pályázat adóhivatalhoz.** A fogarasi m. kir. adóhivatalnál f. évi október 1-étől kezdve 2 K. napidíj mellett egy állandó díjnik állás lesz üreseedőbe. Azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, kelő okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeket 1904. évi szeptember 10-éig Reznek Károly adóárnak nevére címezve, a fogarasi állampénztárhoz adják be.

— **A kovásznai fürdővendégek névsora augusztus 15-ig.** Gocz Mózes eszm. Sepsiszentgyörgy, 1 sz. Császár Istvánné mag. Gyergyó-Ditró, 1 sz. Josef Maximilian pap brassó, 5 sz. Anna Mária, Sztan Szeurtu ker. Brassó és Ujsinka, 3 sz. Lada Sándor árvsz. iktató Hódmezővásárhely, 2 sz. Dr. Pálfi Mór geologus Budapest, 2 sz. Stefan Elona gyógyász. Calafat, 2 sz. Sipos Gizella és Peres Irma színésznők 2 sz. Bergmann Alajos máv. tisztv. Szeged, 3 sz. Putnoki Istvánné honv. századosné Brassó, 1 sz. Ludvig József bányamérnök Tatabánya, 1 sz. Koltai Ibolyka mag. Budapest, 2 sz. Bedner Erzsike nevelőnő Kolozsvar, 1 sz. Enhinger Rózália nev. Bukarest, 1 sz. Árpás Mihály birt. Pétervár, 1 sz. Luszt Achnire ker. Budapest, 2 sz. Vincze György tanácsos Szabadka, 1 sz. Fogolyán Sándor tanár Déva, 1 sz. Bába Ándor ker. Szeged, 1 sz. Mauzie Róza mag. Bukarest, 1 sz. Várterez Antal ezredes Nagy-Szeben, 2 sz. Henger Viktor Margita, 1 sz. özv. Bodó Samuné mag. Brassó, 2 sz. Rác Gerő ny. min. tan. Budapest, 1 sz. Réthi Józsefné ker. Kézdivásárhely, 1 sz. Gazdag Péterné birt. Debrecen, 1 sz. Török Istvánné birt. Makó, 1 sz. Egyed Róza polg. isk. tan. Brassó, 1 sz. Ajtai Géza honv. hadnagy Brassó, 2 sz. Marie Ghika Nizza, 1 sz. Pál Béla jogász Bálafalva, 1 sz. Pozsár Mihály ker. Bukarest, 2 sz. Kovács Józsefné ip. Foksán, 2 sz. Zsoldos Imre szobó Hódmezővásárhely, 2 sz. Eisenmayer Sándorné, 2 sz. (Folytatjuk.)

Hirdetések.

**Örök áron eladó, esetleg 6-9
évre haszonbérbe adó**

BIRTOK.

Háromszék megyében, f. csernátóni határban, 65 k. hold tagosított tehermentes prima szántó-föld, 9 hold szénarét, 47 hold első osztályu csereerdő, két lakó belső telek, gazdasági épületekkel és finom gyümölcsfakkal, a kertek fásítva.

Felvilágosításokat ad a tulajdonos:

ÖZV. KOVÁCS KÁROLYNÉ

KOLOZSVÁRT, Trefort-utca 19. s. ám.

(104. 9-12.)

KIADÓ LAKÁS.

A Szentlélekre vezető uton **Özv. Fülöp Józsiásné** tulajdonát képező lakás, mely áll: 3 szoba, konyha, kamara, az udvaron külön állva egy nagyszoba, gazdasági épületekkel felszerelve és nagy kerttel együtt több évre

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet **Özv. Fülöp Józsiásnéval.**

(108. 3-5)

A piac soron levő ujonnan épült házam emeleti részét — kényelmes feljáróval —
szeptember 1-től több évre

haszonbérbe kiadom.

Értekezni lehet **Ifj. Jánosó Mózes** nyomdatulajdonossal.

(105. 4-6)

Hirdetések jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

A „Székelyföld” kiadóhivatala
A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JÁNGSÓ MÓZES

gőzörőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír, írószer, és könyvkereskedése

Kézdivásárhelyt a „Jánosó”-féle gyógyszerár mellett.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legujabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászko-szoruk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

*Mindennemű szükségeltető köz-ségi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoszikat, ablak earnisokat, hajlitott és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszékényeket, ebédlő és heverő diványokat, matraccokat stb., stb., melyek saját felügyeiletem alatt házamnál ké-szülnek, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnapí és alkalmi ajándéku ajánlok arekép és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket dus választékban, remek kivitelben.

Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszények, dohány-, cigarettá-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajuszkefék.

Szemüvegek, cvikkerek, hegedü hurok, ótalancok, olvasók, zseb-tükrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Ima- és énekkönyveket, ugy ka-tholikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmos-könyvek, legujabb népdalok nagy rak-táron. Mindennemű tankönyvek, tan-szerek és naptárok dus választékban.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tisztosabbakká válnak.

Nyomatott Ifj. Jánosó Mózesnél Kézdivásárhelyt.